

STRUČNI RAD (PROFESSIONAL PAPER)

UDK:343.98:005.571-021.111

dr. sc. Lana Milivojević, dipl. iur.,

Visoka policijska škola u Zagrebu

Taktičko korištenje dokaza tijekom kriminalističkog intervjua sa osumnjičenikom

Sažetak:

U radu se razmatra jedan od mogućih taktičkih pristupa u kriminalističkom intervjuiranju, a to je taktičko korištenje dokaza tijekom provođenja kriminalističkog intervjua sa osumnjičenikom. Radi se o taktičkom pristupu koji je usmjeren na raspoložive činjenice, koji služi za detekciju laganja i za dobivanje priznanja, a koristi se kada postoji nekonzistentnost između izjave osumnjičenika i drugih dokaza. U radu će biti pojašnjeno kako se najučinkovitije mogu iskoristiti materijalni dokazi (indicije) kojima raspolaže intervjuer za otkrivanje laži i dobivanje priznanja od osumnjičenika. Također, biti će riječi i o nedostacima ranog otkrivanja dokaza (indicija) kojima raspolaže intervjuer, naznakama pojedinih neproduktivnih taktika intervjuiranja, važnosti pripreme za provođenje ove taktike u okviru provođenja kriminalističkog intervjua s osumnjičenikom te o mogućnostima utjecaja intervjuera na percepciju osumnjičenika tijekom primjene razmatrane taktike.

Ključne riječi: *kriminalistika, kriminalistički intervjui, taktika korištenja dokaza, detekcija laganja*

1. UVODNO O KRIMINALISTIČKOM INTERVJU I TAKTIKAMA NJEGOVOG VOĐENJA

Kriminalističkim intervjui, kao metodom kriminalistike, se prikupljaju obavijesti o počinjenim kažnjivim radnjama od personalnih izvora. Personalni izvori takvih informacija čine osobe koje su neposrednim zapažanjem ili spoznajom preko drugih osoba saznale za informacije koje su od značaja za provođenje kriminalističkog istraživanja i daljnjeg kaznenog postupka.

Pavliček (2013:64) kriminalistički intervjui definira kao: „ ... Metodu kriminalistike koja obuhvaća dostignuća znanstvenih istraživanja ali i najbolja iskustva o primjeni komunikacijskih vještina u svrhu prikupljanja obavijesti za potrebe kriminalističkog istraživanja i kaznenog postupka.“. S obzirom da se sastoji od nekoliko faza - uvodna faza, faza slobodnog dosjećanja, faza

postavljanja pitanja, završna faza kriminalističkog intervjua te faza vrednovanja kriminalističkog intervjua, naziva se stupnjeviti kriminalistički intervjui.¹

Kriminalistički intervjui koji je usmjeren na dobivanje priznanja od osumnjičenika također ima svoj strukturirani slijed no razlikuje se od prethodnog intervjua kojim su se po prvi puta prikupljali podaci od te osobe (npr. u slučajevima dok je osoba prvotno davala iskaz u svojstvu svjedoka, a kasnije je postala osumnjičenik). Značajnija razlika očituje se, primjerice, u tome da u prvom intervjui koji je vođen s tom osobom ona govori 95 % dok u intervjui koji je usmjeren na dobivanje priznanja ona govori samo 5% vremena jer intervjuer svojom pričom, koju stvara uz primjenu posebnih taktika usmjerenih na dobivanje priznanja tijekom kriminalističkog intervjua, utječe na percepciju te osobe stvarajući tzv. „psihološku kupku“ u kojoj „kupa“ počinitelja kako bi on priznao da je počinio kažnjivu radnju.

Što se tiče taktičkih pristupa intervjuera, moguće je primijeniti različite taktičke pristupe kriminalističkog intervjuiranja osumnjičenika,² koje se dijele u dvije osnovne skupine – taktike usmjerene na raspoložive činjenice i psihološke taktike.³ U ovom radu posvetiti ćemo se jednoj od taktika koja potpada pod prvu skupinu taktičkih pristupa koje su usmjerene na raspoložive činjenice, a to je taktičko korištenje dokaza. Prema provedenom istraživanju taktika usmjerenih na raspoložive činjenice, koje su proveli Ljubić Golub i Pavliček (Pavliček 2016:159), iz te skupine taktičkih pristupa inspektori kriminalističke policije su najčešće primjenjivali tri taktike u intervjuiranju osumnjičenika, a te su predočavanje dokaza koji terete osumnjičenika, ukazivanje na kontradiktornosti njegovog iskazivanja i na kontradiktornosti s iskazima drugih osumnjičenika.

Većano uz pojam osumnjičenika treba navesti kako je sukladno čl. 202. st. 1. t. 2. Zakona o kaznenom postupku Republike Hrvatske (Narodne novine, broj: 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17, 126/19, 126/19; u daljnjem tekstu ZKP), osumnjičenik: „osoba u odnosu na koju postoje osnove sumnje da je počinila kazneno djelo i protiv koje policija ili državno odvjetništvo poduzimaju radnje radi razjašnjenja te sumnje“.

Značajno je za napomenuti kako se tema ovog rada može reflektirati na tri aspekta primjene. Prvi je vezan uz države u kojima je sukladno njihovim zakonodavstvima još uvijek moguće voditi kriminalističke intervjue sa osumnjičenicama u punom opsegu i gdje se radi o izvidnoj radnji koja se poduzima s ciljem prikupljanja obavijesti. Drugi je vezan uz države kao što je Republika Hrvatska u kojima navedeno više nije moguće zbog toga što je na snazi Direktiva 2013/48/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2013. o pravu na pristup odvjetniku u kaznenom

¹ O kriminalističkom intervjui i fazama stupnjeviteg kriminalističkog intervjua više u Pavliček (2013:87- 124.), Također, o kriminalističkom intervjui više u: Inbau, Reid, Buckley, Jayne (2013), Ferraro (2015) i Schöllum (2005).

² Milivojević, L. je 21.5.2021. g. održala online javno predavanje u organizaciji Međunarodnog kriminalističkog udruženja iz Zagreba na temu „Specifičnosti vođenja kriminalističkog intervjua usmjerenog na dobivanje priznanja“. Ovim radom se iznose djelomični sadržaji s navedenog online predavanja koji su ujedno tema ovog rada.

³Više o navedenim taktičkim pristupima i taktikama u Pavliček, J. Kriminalistički intervjui, Međunarodno kriminalističko udruženje, Zagreb, 2013. g., 157-167.

postupku i u postupku na temelju europskog uhidbenog naloga te o pravu na obavješćivanje treće strane u slučaju oduzimanja slobode i na komunikaciju s trećim osobama i konzularnim tijelima (SL L 294, 6.11.2013.). Temeljem te Direktive je u hrvatski ZKP unesena odredba čl. 208a. prema kojem policija više ne može prikupljati obavijesti od osumnjičenika na raniji način u punom opsegu kroz provođenje kriminalističkog intervjua. Od tada se osobe u svojstvu osumnjičenika moraju upoznati sa pravima pri čemu mogu odbiti iskazivati, što će većina i učiniti, dok će manjina njih pristati iskazivati te će se potom odvijati razgovor s policijom temeljem 208.a u kojem je moguće primjenjivati načela i taktike kriminalističkog intervjuiranja (sadržajno je navedeno nešto između kriminalističkog intervjua i ispitivanja kao dokazne radnje) te će se raditi o ispitivanju koje se snima. Treći aspekt je korporativni aspekt, kada se vode interne istrage povodom počinjenja kažnjivih radnji pri čemu je moguće u punom opsegu primijeniti taktičko korištenje dokaza tijekom kriminalističkog intervjua sa osumnjičenikom.

Iako se tema ovog rada dotiče kazneno procesnih odredbi, u radu će biti riječi isključivo o kriminalističkim aspektima i to onim vezanim uz puni opseg primjene taktičkog korištenja dokaza kao jedne od taktika kriminalističkog intervjuiranja.

2. TAKTIKA KORIŠTENJA DOKAZA TIJEKOM KRIMINALISTIČKOG INTERVJUA SA OSUMNJIČENIKOM

2.1. Uvodno o taktici korištenja dokaza

U pogledu taktike korištenja dokaza treba reći kako se radi o taktičkom pristupu u intervjuiranju koji služi za detekciju laganja⁴ i za dobivanje priznanja, a koji se učinkovito može primijeniti i tijekom kriminalističkog intervjua sa osumnjičenikom. Utvrđivanje istinitosti iskaza osoba od krucijalne je važnosti za ishod kriminalističkog intervjua, kao i za daljnji kazneni postupak.

Slične metode taktičkog korištenja dokaza (poput Strategic Use of Evidence - SUE⁵) počeo je intenzivnije razvijati švedski profesor psihologije Granhang sa suradnicima 2005. godine (Hartwig, Granhag i sur. 2005:469), testiranjem teze da pri intervjuiranju osumnjičenika kasnije otkrivanje dokaza može dovesti do veće točnosti u otkrivanju laži nego kada se oni otkriju na početku intervjua, pri čemu se kasnijim otkrivanjem dokaza postiže približna točnost od 61, 7%, u usporedbi s 42.9% kada se oni otkrivaju u ranim stadijima intervjua. Kasnijim otkrivanjem dokaza otvaraju se mogućnosti da se intervjuirani uhvati u laži jer se na taj način može lakše uočiti nekonzistentnosti u izjavi intervjuiranog, praznine i dijelove izjave koje se ne poklapaju sa

⁴ O detekciji laganja tijekom kriminalističkog intervjua više u: Pavliček, Milivojević (2019).

⁵ Strateško korištenje dokaza - Thimoty (2016): „*The Strategic Use of Evidence technique is a framework for planning, structuring, and conducting the questioning of suspects.*“

dokazima (indicijama) kojima intervjuer raspolaže.

Stoga se taktičko korištenje dokaza primjenjuje upravo prema takvim osumnjičenicima kod kojih postoji nekonzistentnost između izjave i drugih dokaza s obzirom da polazna osnova za primjenu te taktike proizlazi iz postavke kako je temeljna razlika između osoba koje govore istinu i onih koje lažu u načinu na koji se one odnose prema relevantnim informacijama o nekom događaju. Osobe koje govore istinu takve informacije iznose bez problema, a osobe koje lažu izbjegavaju njihovo iznošenje te pri tome koriste različite taktike prikrivanja takvih informacija. Hartwig, Granhang i dr. (2007:214) pri razmatranju strateškog korištenja dokaza navode da je već u ranijim istraživanjima (Strömwall 2006.) utvrđeno kako je najčešće uopćena strategija onih koji lažu da svoju priču održe jednostavnom, bez detalja („keep the story simple“), dok osobe koje govore istinu koriste strategiju da iskazuju kako se doista i dogodilo, s uočenim detaljima („tell it like it happened“). Na navedeno ukazuju i kasnija istraživanja (Granhag, Hartwig 2008, Hartwig, Hines i dr., 2010, Granhag i dr. 2011, Granhang i dr. 2013.) pa se razlike između tih strategija mogu itekako iskoristiti pri razotkrivanju lažljivaca.⁶

Temelj taktičkog korištenja dokaza počiva na vremenu i načinu na koji će intervjuer predočavati dokaze intervjuiranoj osobi tijekom kriminalističkog intervjua, pri čemu se sugerira da se dokazi ne otkrivaju u ranim stadijima intervjua već postupno tijekom intervjua, čemu treba prilagoditi taktiku vođenja intervjua.

Rano otkrivanje dokaza nije preporučljivo iz više razloga. Takvim načinom se osumnjičenom daje uvid u dokaze kojima intervjuer raspolaže odmah na početku intervjua čime mu ujedno daje priliku da smisli neko opravdanje kojem će u samom startu diskreditirati dokaz kojim intervjuer raspolaže umjesto da osumnjičenik slobodno iznose svoja saznanja o događaju koja potom intervjuer može usporediti s dokazima s kojima raspolaže i na taj način provjeriti istinitost njegove izjave. Također, ranim otkrivanjem dokaza onemogućava se dodatna spoznaja činjenica vezanih uz događaj, odnosno drugih potencijalnih dokazi koji bi mogli biti važni u konkretnom slučaju.⁷

2.2. Priprema za provođenje intervjua

Prije samog intervjuiranja od izuzetne je važnosti napraviti kvalitetnu pripremu kriminalističkog intervjua sa osumnjičenikom.⁸ Intervjuer treba dobro razmotriti s kojim dokazima raspolaže, što bi još trebao pribaviti, do kojih još podataka, dokaza bi trebao doći, treba li postojeće

⁶ Primjerice u istraživanju Hartwig i dr. (2007:15) je 60.5 % osoba koje su lagale izjavilo da su prije intervjua imale ranije pripremljenu strategiju laganja.

⁷ Dodatno o navedenom: Tekin (2016:9), Hartwig i sur. (2005:28)

Suprotno tome, ranije provedena istraživanja prakse pokazala su kako brojna policijska ispitivanja započinju upravo ranim otkrivanjem dokaza (Leo (1996)).

⁸ Više o pripremnoj fazi kriminalističkog intervjua u Pavliček (2016), str. 87-100.

O planiranju i pripremi kriminalističkog intervjua s osumnjičenikom više u: Ibid., str. 151-153.

dodatno provjeriti. Također bi trebao uzeti u obzir percepciju dokaza osumnjičenika koja u pojedinom slučaju može biti različita jer o njoj ovisi koju strategiju iskazivanja odnosno obrane koju će osumnjičenik zauzeti tijekom intervjua.⁹ Intervjuirana osoba obično ima predodžbu o dokazima s kojima intervjuer raspolaže u konkretnom slučaju i njihovoj količini, što se posebno odnosi na osobe koje žele nešto prikriti. Osumnjičenik može ispravno procijeniti dokaze i njihovu količinu, može podcijeniti dokaze smatrajući da ih nema ili da ih nema dovoljno ili da su oni manje dokazne vrijednosti od realne ili ih može precijeniti smatrajući da ih ima i više nego što je to doista, odnosno da imaju jaču dokaznu snagu. Sukladno toj percepciji dokaza osumnjičenik će iskazivati tijekom intervjuiranja pri čemu će ako je počinitelj nastojati ispuštati ili prikrivati za njega inkriminirajuće podatke. Zato se intervjuer inicijalno, pri pripremanju intervjua treba staviti u ulogu osumnjičenika i pokušati predvidjeti kakva je njegova percepcija dokaza kojima intervjuer raspolaže, što bi u iskazivanju mogao ispustiti, prikriti, odnosno kakva bi obrazloženja mogao dati u pogledu pojedinih inkriminirajućih činjenica. To će mu pomoći da pripremi taktiku intervjuiranja, odnosno taktiku otkrivanja dokaza kojom može utjecati na percepciju osumnjičenika vezanu uz količinu dokaza kojom raspolaže u konkretnom slučaju. Nakon navedenog sastavlja pisani plan intervjua sa svim njegovim cjelinama u okviru kojih taktički raspodjeljuje koje će dokaze u kojem trenutku otkriti osumnjičeniku te koja će pitanja postavljati vezano uz specifične detalje događaja. Treba napomenuti kako se tijekom iskazivanja u intervjuu daju kognitivne upute koje pomažu intervjuiranoj osobi u prisjećanju specifičnih detalja događaja pri čemu treba voditi računa o tome da neke detalje događaja može poznavati samo i isključivo osoba koja je počinila kazneno djelo.

2.3. Primjena taktike korištenja dokaza tijekom pojedinih faza intervjua

Pri započinjanju kriminalističkog intervjua, u njegovoj *uvodnoj fazi*, treba voditi pozornost oko uspostavljanja dobrog komunikacijskog odnosa s osumnjičenikom koji je nužan za uspješno vođenje kriminalističkog intervjua.¹⁰ U pravilu se to provodi razgovorom o neutralnim i ugodnim temama. Na početku je važno uspostaviti uzajamno povjerenje, objasniti proceduru te iskazati očekivanja koja imamo prema njemu s obzirom na intervju. Bez uspostavljanja dobrog komunikacijskog odnosa nećemo dobiti osumnjičenikovo priznanje. Negativan komunikacijski odnos s osumnjičenikom primjerice, ukoliko intervju započnemo na optužujući način, dovodi do problema u komunikaciji u samom startu, intervjuirani se zatvara u komunikaciji, ne iskazuje i smanjeno iskazuje i tako umanjujemo ili eliminiramo šanse za dobivanje priznanja.

⁹ Dodatno o navedenom u: Tekin (2016), str. 10-16.

¹⁰ Više o načinima uspostave dobrog komunikacijskog odnosa s intervjuiranom osobom u Pavliček (2016), str. 100-101.

Više o uvodnoj fazi kriminalističkog intervjua: Ibid., str. 100-102.

O uvodnoj fazi kriminalističkog intervjua s osumnjičenikom više u: Ibid., str. 153.

Nadalje, *fazu otvaranja*,¹¹ intervjuer može započeti postavljanjem otvorenog pitanja kojim poziva osumnjičenika da iznese sve što mu je poznato o nekoj tematskoj cjelini događaja koja još nije dovoljno razjašnjena.¹² U ovoj fazi intervjuer ne otkriva inkriminirajuće dokaze, što će kod osumnjičenika koji laže rezultirati time da će procijeniti kako intervjuer raspolaže manjom količinom dokaza nego što to doista je pa će njegova strategija iskazivanja biti takva da će ispuštati inkriminirajuće podatke. Tako se izjava osumnjičenika neće se podudarati s postojećim dokazima kojima intervjuer raspolaže.

Nakon faze otvaranja, slijedi aktivnija uloga intervjuera kroz postavljanje pitanja radi pojašnjenja onoga što je ranije iznio. Pavliček navodi da se radi o *fazi prvog objašnjavanja osumnjičenika* koje se potom u sljedećoj fazi intervjua svodi na detaljniju *obradu pojedinačnih tema*.¹³ Postavljanjem pitanja potičemo dosjećanje osumnjičenika o važnim činjenicama. Postavljaju se najčešće dopunjujuća, precizirajuća, pojašnjavajuća i neočekivana pitanja. Dopunjujuća pitanja imaju svrhu popunjavanja praznina u izjavi s obzirom da osobe rijetko daju izjavu koja bi bila cjelovita i obuhvaćala sve potrebne činjenice (npr. vezano uz dinamiku događaja, osobama prisutnim na mjestu događaja i sl. Precizirajuća pitanja imaju ulogu detaljizirati općenite ili nedovoljno precizne odgovore (detaljiziranje odgovora). Pojašnjavajuća pitanja imaju ulogu u otklanjanju nesporazuma između počinitelja i intervjuera, pojašnjavanje proturječnosti ili nedosljednosti u izjavi, ili proturječnosti izjave i postojećih dokaza, kod korištenja nerazumljive terminologije, skraćenica i sl. Neočekivana pitanja osumnjičenik nije mogao anticipirati prilikom stvaranja svoje strategije obrane prije samog intervjua, za njih se nije unaprijed pripremio. Postavljaju se s ciljem da se kod osumnjičenika pojača kognitivno opterećenje koje rezultira povećanjem indikatora laganja.

Nakon što je osumnjičenik slobodno iskazivao o događaju i potom su mu postavljane prethodno razmotrene vrste pitanja čime su iscrpljena alternativna pojašnjenja koja on može dati u pogledu događaja ili nekog njegovog detalja, intervjuer će uočiti nekonzistentnosti u izjavi počinitelja koji ne govori istinu jer je, primjerice, njegova prvotna i kasnija izjava djelomično/u cijelosti kontradiktorna, ispušten je neki podatak iz jedne od izjava. Također, na taj način je intervjuer utvrdio da se izjava osumnjičenika ne poklapa s dokazima s kojima on raspolaže, tako da je izvjesno da osumnjičenik ne govori istinu. U ovom dijelu je izuzetno važno kroz pitanja iscrpiti sva moguća pojašnjenja koja bi osumnjičenik mogao dati u pogledu dokaza kojim intervjuer raspolaže jer ako se to ne učini postoji mogućnost da će osumnjičenik dati neko obrazloženje koje može diskreditirati dokaz. Nakon navedenog će intervjuer suočiti osumnjičenika s činjenicom da

¹¹ Više o fazi otvaranja u: Ibid., str. 153-154.

¹² O obradi pojedinačnih tematskih cjelina više u: Ibid. str. 155.

V. istraživanje Hartwig i dr. (2011) – učinci različitih oblika pitanja u primjeni SUE

¹³ Više o fazi postavljanja pitanja u kriminalističkom intervjuu i vrstama pitanja: Pavliček (2016), str. 107-112.

kao i o prvom objašnjavanju osumnjičenika te obradi pojedinačnih tema u okviru kriminalističkog intervjua sa osumnjičenikom: Ibid. str. 154-155.

O postavljanju pitanja u okviru primjene *Strategic use of evidence* (SUE) konkretnije u: Hartwig i dr. (2007), str. 18-20.

njegova izjava nije u skladu s dokazom s kojim on raspolaže. Navedeno mu se ne smije saopćiti u optužujućem već u neutralnom tonu s tim da navedeno samo konstatira. Cilj je da on pomisli kako intervjuer raspolaže i s drugim dokazima koje mu nije do tada spomenuo, da pomisli kako njegova strategija iskazivanja kojom će zadržati inkriminirajuće podatke nije uspjela i da mora promijeniti strategiju i postati otvoreniji i više iskazivati ukoliko želi zadržati kredibilitet. Na taj način će se osumnjičenik, u objašnjavanju nastale situacije više otvoriti u razgovoru i iznijeti podatke koji su inkriminirajući pa će intervjuer na taj način dobiti njegovo priznanje.¹⁴ U navedenom se očituje već u radu spominjana mogućnost utjecaja intervjuera na percepciju osumnjičenika pri čemu se stvara tzv. „psihološka kupka“ u kojoj se na kraju osumnjičenik „potapa u laži“.

Intervjuer navedeni postupak ponavlja u odnosu na svaki dokaz kojim raspolaže, odnosno suočava osumnjičenika s dokazima.¹⁵ Na taj način postupnim utjecajem na percepciju osumnjičenika o količini inkriminirajućih dokaza te postupnim otkrivanjem dokaza od strane intervjuera, kada su ranije iscrpljene sve mogućnosti alternativnih objašnjenja kroz postavljena specifična pitanja, dolazi se do spoznaje da je lagao te u konačnici i do njegovog priznanja što se doista dogodilo. Po navedenom dolazi do *faza zatvaranja i vrednovanja intervjuja*.

Treba još napomenuti kako sa psihološkog stajališta, Pavliček (2016:156) navodi kako Gudjonsson (1992) u svojim istraživanjima ukazuje na tri glavna razloga zbog kojih dolazi do priznanja osumnjičenika od kojih bi u prilog ove taktike posebno išao jedan od njih, a to je da će osumnjičenici najčešće priznati počinjenje kažnjive radnje kada procjene da su dokazi protiv njih toliko jako da je daljnje negiranje besmisleno.¹⁶

3. ZAKLJUČAK

U radu je razmotreno taktičko korištenje dokaza tijekom kriminalističkog intervju sa osumnjičenikom kao jedan od mogućih taktičkih pristupa u kriminalističkom intervjuiranju koji je usmjeren na raspoložive činjenice, koji služi za detekciju laganja i za dobivanje priznanja u slučajevima kada postoji nekonzistentnost između izjave osumnjičenika i drugih dokaza.

Radi se vrlo učinkovitoj taktici kojom se dokazi kojima intervjuer raspolaže otkrivaju postepeno tijekom kriminalističkog intervju sa osumnjičenikom u cilju dobivanja njegovog priznanja.

U radu je ukazano na važnost pripreme za provođenje ovog taktičkog pristupa u okviru kriminalističkog intervju s osumnjičenikom koji je usmjeren na dobivanje priznanja, a potom je

¹⁴ O taktici otkrivanja dokaza (*disclosure tactic; evidence framing matrix*) u okviru primjene *Strategic use of evidence* (SUE) konkretnije u: Hartwig i sr. (2007), str. 20-23.

¹⁵ Još detaljnije o strateškom korištenju dokaza u Hartwig, Granhang i dr. (2007), Tekin (2016).

¹⁶ Druga dva razloga se odnose na činjenicu da je osumnjičenicima žao zbog počinjene kažnjive radnje i da žele iznijeti svoju priču te da reagiraju na stres/ nagovaranje policijskih službenika da priznaju. Sanders (1994) dodaje tome i nagodbu s policijom radi postizanja boljeg procesnog položaja u kaznenom postupku (Pavliček:156).

primjena tog taktičnog pristupa intervjuiranja detaljnije razmotrena kroz faze takvog intervjua. Pojašnjeni su ukratko i nedostaci ranog otkrivanja dokaza (indicija) kojima raspolaže intervjuer, istaknuta je važnost stvaranja i održavanja dobrog komunikacijskog odnosa s osumnjičenikom tijekom intervjua za dobivanje priznanja te je ukazano na mogućnosti utjecaja intervjuera na percepciju osumnjičenu tijekom primjene razmatranog taktičkog pristupa.

Kriminalistički intervju s osumnjičenikom usmjeren na dobivanje priznanja ima svoje specifičnosti u odnosu na kriminalističke intervjue s drugim kategorijama intervjuiranih osoba, tijekom kojeg je, da bi se dobilo priznanje od osumnjičenika, često potrebno primijeniti i kombinirati razne taktičke pristupe. Redovito je potrebno uz taktike usmjerene na raspoložive činjenice, kao što je razmatrano taktičko korištenje dokaza, primijeniti i psihološke taktike usmjerene na reduciranje psiholoških blokada i strahova koje sprečavaju osumnjičnikovo priznanje (strah od uhićenja, sramote, reakcije obitelji i sl.) te mu je potrebno ponuditi racionalan izlaz iz nastale situacije odnosno mogućnost dobrog ishoda slučaja u odnosu na njega.

Vođenje te vrste intervjua, primjena i kombinacija različitih taktičkih pristupa s ciljem dobivanja priznanja od osumnjičenika, ovisno o potrebi konkretnog slučaja, zahtjeva odgovarajuću razinu educiranosti, pripremljenosti, umješnosti, psihološku smirenost i iskustvo intervjuera koji provodi kriminalističke intervjue s osumnjičenikom usmjeren na dobivanje priznanja.

LITERATURA

1. Ferraro, F. E., (2015). *Investigative Interviewing, Psychologie, Method and Practice*, CRC Press,
2. Granhag, P. A., Hartwig M., (2008). A new theoretical perspective on deception detection: on the psychology of instrumental mind-reading, *Psychol Crime Law* 14:189–200
3. Granhag, P. A., Hartwig M., Strömwall, L. A., Willén, R. M. (2013). Eliciting cues to deception by tactical disclosure of evidence: The first test of the Evidence Framing Matrix, *Legal and Criminological Psychology*, DOI:10.1111/j.2044-8333.2012.02047.
https://www.researchgate.net/publication/235676178_Eliciting_cues_to_deception_by_tactical_disclosure_of_evidence_The_first_test_of_the_Evidence_Framing_Matrix
4. Gudjonssons, G., (1992). *The psychology of interrogations, confesions and testimony*, Wiley, Chichester
5. Hartwig, M., Granhag P. A., Luke, T., (2014). Strategic Use of Evidence During Investigative Interviews: The State of the Science, DOI:10.1016/B978-0-12-394433-7.00001-4
https://www.researchgate.net/publication/281952855_Strategic_Use_of_Evidence_During_Investigative_Interviews_The_State_of_the_Science, 15.7.2021.
6. Hartwig M., Granhag P. A., Strömwall, L. A., Vrij, A., (2005). Detecting Deception Via Strategic Disclosure of Evidence, *Law and Human Behavior*, Vol. 29, No. 4
7. Hartwig M., Granhag P. A., Leif, A., Strömwall, L. A., (2007;). Guilty and innocent suspects' strategies during police interrogations, *Psychology, Crime & Law*, 13(2): 213-227.
8. Hartwig, M., Granhag, P. A., Strömwall, L. A., Wolf, A., Vrij, A., & Roos af Hjelmsäter, E., (2011). Detecting deception in suspects: Verbal cues as a function of interview Strategy, *Psychology, Crime & Law*, 17, 643–656
9. Hines, A., Colwell, K., Hiscock-Anisman, C., Garrett, E., Ansarra, R., & Montalvo, L. 62, (2010). Impression management strategies of deceivers and honest reporters in an investigative interview. *European Journal of Psychology Applied to the Legal Context*, 2., 73–90.
10. Inbau F. E, Reid, J. E., Buckley, J. P, Jayne, B. C., (2013). *Criminal Interogation and Confessions*, Fifth Edition, Jones & Bartlett Learning
11. Leo, R. A. (1996). Inside the interrogation room, *Journal of Criminal Law and Criminology*, 86, 266-303.
12. Masip, J., Gitlin, I. B., Martínez, C., Herrero, C., Ibabe, I., (2016). Strategic Interviewing to Detect Deception: Cues to Deception across Repeated Interviews, *Frontiers in Psychology* 7 (1702.) DOI:10.3389/fpsyg.2016.01702
https://www.researchgate.net/publication/309616891_Strategic_Interviewing_to_Detect_Deception_Cues_to_Deception_across_Repeated_Interviews 20.7.2021.

13. Milivojević, L., „Specifičnosti vođenja kriminalističkog intervjua usmjerenog na dobivanje priznanja“ – dio sadržaja iz online javnog predavanja u organizaciji Međunarodnog kriminalističkog udruženja iz Zagreba, 21.5.2021. g.
<https://criminalisticassociation.org/odrzano-javno-predavanje-na-temu-specificnosti-vodenja-kriminalistickog-intervjua-usmjerenog-na-dobivanje-priznanja/>
14. Pavliček J., (2013). Kriminalistički intervjui, Međunarodno kriminalističko udruženje, Zagreb
15. Pavliček, J., Milivojević, L., (2019). Lie Detection During Investigative Interviewing, JUSTICIA - International Journal of Legal Sciences Vol. 7, No. 11, str. 127-134.
<https://sites.google.com/unite.edu.mk/justicia/archive>
<https://sites.google.com/unite.edu.mk/justicia/vol-7-no-11-2019>
16. Sanders, A., (1994). From suspect to trail, (Morgan M., Reiner R.): The Oxford Handbook of criminology, Oxford, Clarendon Press
17. Schollum, M., Investigative Interviewing: The Literature, (2005). New Zealand Police, Wellington
<https://www.police.govt.nz/resources/2005/investigative-interviewing/investigative-interviewing.pdf>
18. Stömwall, L. A., Hartwig, M., Granhag, P. A., (2006). To act truthfully: nonverbal behaviour and strategies during police interrogation, Psychology, Crime & Law, 12, 207-219
19. Tekin, S., (2016). Doctoral thesis: Eliciting admissions from suspects in criminal investigations, https://www.researchgate.net/publication/313903239_Doctoral_thesis_Eliciting_admissions_from_suspects_in_criminal_investigations
20. Thimoty, J. L., (2016). Training in the Strategic Use of Evidence technique: Improving deception detection accuracy of American lawenforcement officers, Journal of Police and Criminal Psychology

Strategic use of evidence during a criminal interview with a suspect

Abstract:

The paper discusses one of the possible tactical approaches during investigative interviewing, and that is the strategic use of evidence during investigative interviewing with a suspect. It is a tactical approach that focuses on available facts, serves to detect lying and to obtain confessions, and is used when there is an inconsistency between a suspect's statement and other evidence. The paper will explain how the material evidence (clues) available to the interviewer can be used most effectively to detect lies and obtain confessions from suspects. Also, there will be shortcomings of early evidence disclosure that are available to the interviewer, some unproductive interviewing tactics, the importance of preparation for this tactic within the investigative interviewing with the suspect and the possibility of the interviewer's influence on the suspects perception during the application of this tactic.

Key words: *criminalistics, investigative interview, strategic use of evidence, lie detection*